گروه آموزشی هنر اسلامی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته هنر اسلامی گرایش سفال و سرامیک

عنوان: مطالعه و تحلیل نقش موجودات اساطیری بر روی سفالینه های سده ی دوم تا هشتم هجری ایران

استاد راهنما اول: دکتر محسن جاوری

استاد راهنما دوم: دکتر عباس اکبری

دانشجو: پریا ستاری قهفرخی

شهریور 93

واژه های کلیدی: سفال، موجودات اساطیری، نقش، دوران اسلامی، باورهای مذهبی

چکیده:

سفال همواره در زندگی مردم نقش مهمی را ایفا می‌کرده است. اندکی پس از آشنایی انسان با سفال، این ابداع مهم به عرصه‌ای برای نقش‌آفرینی و بیان احساسات و تراوش‌های فکری بدل شد. این هنر طی دوره‌های مختلف به علت تأثیرپذیری از باورهای مذهبی، عوامل اجتماعی و... از نظر فرم و نقش دچار تحولات چشمگیری شده‌است. در ایران باستان، بر روی اغلب آثار هنری خصوصا سفالینه‌ها، نقوش جانوری گاه به صورت واقعی و گاه خیالی ترسیم می‌شده‌است. نقش جانوران خیالی، زاده‌ی تخیل بشر هستند و ایرانیان در دوره‌های مختلف به این نقوش علاقه‌ی بسیاری داشته‌اند. در دوره‌ی اسلامی به خصوص سده‌های 4 تا 6 ه.ق، این نقوش تحت تأثیر اندیشه و با الهام از نقوش ایران باستان استفاده شده‌اند که هر کدام معنی خاصی دارند. پایان‌نامه پیش رو، به بررسی و تحلیل موجودات اساطیری در سفالینه‌های اسلامی و ارتباط شان با باورهای مذهبی و نقوش ایران باستان می‌پردازد و می‌کوشد نقوش اساطیری را از نظر نوع ترکیب، طبقه‌بندی کند. روش تحقیق در این پژوهش توصیفی _ تاریخی و روش گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای است. پس از مطالعات انجام گرفته بر روی نقوش این نتیجه حاصل شد دلایل استفاده از نقوش اساطیری در سفال اسلامی را می‌توان در باورهای مذهبی، آداب و رسوم، تداوم سنت‌های باستان، توجه به داستان‌ها و اساطیر ملی به ویژه شاهنامه کرد.